

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**з підготовки до практичних занять,
самостійної та індивідуальної роботи з
освітнього компонента «Етика психотерапії»
для здобувачів спеціальності С4 «Психологія»
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти
денної та заочної форми здобуття вищої освіти**

РЕКОМЕНДОВАНО

на засіданні кафедри публічного управління та
адміністрування
Навчально-наукового юридичного інституту
(протокол № 2 від 21.10.2025р.)

ПОГОДЖЕНО

на засіданні Науково-методичної ради
Державного університету економіки і
технологій
(протокол № 3 від 21.10.2025р.)

Кривий Ріг
2025

Методичні вказівки з підготовки до практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи з освітнього компонента «Етика психотерапії» для здобувачів спеціальності С4 «Психологія» денної та заочної форми здобуття вищої освіти / укладачі: Ю. МАЄР, Н. ШУЛЮК, М. ТЮГАНОВА. Кривий Ріг, ДУЕТ, 2025 р. 22 с.

Укладачі:	Юлія МАЄР	доктор філософії з психології, доцент кафедри психології
	Надія ШУЛЮК	магістр психології, асистент кафедри психології
	Марія ТЮГАНОВА	магістр психології, асистент кафедри психології

Відповідальний за випуск: Ганна ПУРІЙ, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування, к.е.н., доцент

Методичні вказівки з підготовки до практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи з освітнього компонента «Етика психотерапії» для здобувачів спеціальності С4 «Психологія» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти денної та заочної форми здобуття вищої освіти розроблені з метою засвоєння основних положень правового регулювання суспільних відносин у сфері створення, збирання, обробки, зберігання, поширення та використання інформації, а також захисту прав і свобод людини в інформаційному просторі. Методична розробка містить перелік питань, що виносяться на обговорення, відповідно до тем практичного заняття, самостійної та індивідуальної роботи, перелік рекомендованої літератури.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Перелік завдань з підготовки до практичних занять та самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти	10
Поточне та підсумкове оцінювання	13
Перелік питань для підготовки до підсумкового оцінювання	20
Список використаних джерел	22

ВСТУП

Актуальність. У сучасному суспільстві, де психологічна допомога набуває дедалі більшого значення, питання етики в роботі психотерапевта стає ключовим. Психотерапія передбачає глибоке занурення у внутрішній світ людини, тісний контакт із її переживаннями, травмами, особистими межами. У зв'язку з цим фахівець несе значну відповідальність за дотримання морально-етичних норм, захист гідності, автономії та конфіденційності клієнта. Водночас розвиток різноманітних шкіл та підходів у психотерапії, поява нових форм практики (зокрема онлайн-консультування), а також зміни у соціально-культурному середовищі зумовлюють постійне оновлення знань з етики, здатність гнучко орієнтуватися в складних моральних ситуаціях. Освітній компонент «Етика психотерапії» є надзвичайно актуальним, оскільки формує етичну чутливість, запобігає професійним помилкам, вигоранню та порушенням прав клієнтів, забезпечує високий рівень довіри до психологічної допомоги як інституту.

Мета освітнього компонента «Етика психотерапії» – сформувані у здобувачів усвідомлене розуміння основних категорій загальної та професійної психологічної етики, розвинути здатність орієнтуватися в етичних дилемах, діяти відповідально та відповідно до моральних норм і стандартів професії психолога, психотерапевта, а також сприяти збереженню та примноженню морально-культурних цінностей у суспільстві.

Завдання освітнього компонента «Етика психотерапії»: ознайомити здобувачів з етичними принципами та професійним кодексом психолога; розвинути навички аналізу й розв'язання етичних дилем, сприяти усвідомленню важливості конфіденційності, толерантності та поваги до клієнта, виробити вміння приймати зважені рішення у складних професійних ситуаціях.

В процесі вивчення освітнього компонента «Етика психотерапії» здобувач освіти набуває таких компетентностей і результатів навчання:

C. LIST OF COMPETENCIES AND STUDIES TARGETED RESULTS / ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК04. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК05. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК06. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

Програмні результати навчання (ПР)

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Метою методичних рекомендацій є надання допомоги здобувачам вищої освіти сформулювати систему теоретичних знань та практичних навичок застосування основних положень правового регулювання суспільних відносин у сфері створення, збирання, обробки, зберігання, поширення та використання інформації, а також захисту прав і свобод людини в інформаційному просторі.

Тема 1. Професійна етика як вчення про професійну мораль психолога.

1. Професійна етика як історичне і загальнокультурне явище.
2. Професійна етика та професійний етикет.
3. Умови виникнення й призначення професійної етики, її основні функції і завдання.

4. Види професійної етики.
5. Етичні принципи і стандарти професійної діяльності психолога.
6. Психологічні та психотерапевтичні організації, як запорука гарантування та збереження етичних принципів в психологічній та психотерапевтичній діяльності.
7. Особливості складання етичного запиту до відповідних організацій.

Запитання для самоконтролю:

1. У чому полягає відмінність між професійною етикою та професійним етикетом у діяльності психолога?
2. Які основні функції та завдання професійної етики в контексті психологічної практики?
3. Які види професійної етики ви знаєте, та як вони проявляються у сфері психології?
4. Назвіть і коротко охарактеризуйте основні етичні принципи професійної діяльності психолога.
5. Яку роль відіграють професійні психологічні організації у забезпеченні дотримання етичних стандартів, та як правильно сформулювати етичний запит до них?

Опрацювання літератури:

основна: 1-3.

додаткова: 1-3.

Тема 2. Морально-етичний вимір культури спілкування у роботі практичного психолога.

1. Планування.
2. Теоретичний пошук. Складання теоретичного фреймворку.
3. Емпіричний етап.
4. Етап математико-статистичної обробки даних.
5. Інтерпретація. Описовий етап.

Запитання для самоконтролю:

1. Яке значення має культура спілкування для ефективної та етично обґрунтованої діяльності практичного психолога?
2. Як морально-етичні принципи впливають на кожен з етапів психологічного дослідження (планування, теоретичний пошук, емпіричний етап тощо)?
3. У чому полягає роль етичної відповідальності під час збору емпіричних даних у психологічній практиці?
4. Які морально-етичні вимоги слід враховувати при математико-статистичній обробці результатів дослідження?
5. Як забезпечити етичність інтерпретації результатів та представлення описових висновків у роботі практичного психолога?

Опрацювання літератури:

основна: 1-3.

додаткова: 1-3.

Тема 3. Етичні труднощі та помилки психологів початківців.

1. Гіперопіка клієнта та надцінність консультанта.
2. Самоствердження психолога на консультації.
3. Надмірна природність чи штучність психолога-консультанта.
4. Багаточасова консультація як помилка психолога.
5. Перенос та контрперенос.
6. Розмежування особистих та професійних відношень.

Запитання для самоконтролю:

1. Чому гіперопіка клієнта та відчуття власної "надцінності" можуть бути етичною помилкою у практиці психолога?
2. Як самоствердження психолога під час консультації може впливати на ефективність і етичність взаємодії з клієнтом?
3. У чому полягає небезпека надмірної природності або, навпаки, штучності у поведінці психолога-консультанта?
4. Чому багаточасова консультація розглядається як порушення професійних етичних норм?
5. Як розпізнати й етично опрацювати явища переносу та контрпереносу, а також чому важливе розмежування особистих і професійних стосунків?

Опрацювання літератури:

основна: 1-3.

додаткова: 1-3.

Тема 4. Професійні ризики психологів.

1. «Кризи розчарування» і основні етапи розвитку психолога-професіонала.
2. Основні заходи та методи убезпечення від травматизації та вигорання психологів, психотерапевтів.
3. Особисті переконання психолога та їх вплив на професійну діяльність.

Запитання для самоконтролю:

1. Що таке «кризи розчарування» у професійному становленні психолога і на яких етапах вони виникають?
2. Які фактори підвищують ризик емоційного вигорання у психологів та психотерапевтів?
3. Які методи профілактики професійного вигорання та психологічної травматизації є найбільш ефективними?

4. Як особисті переконання психолога можуть впливати на його професійну етичність та якість допомоги клієнтам?

5. Чому важливо усвідомлювати свої професійні межі та своєчасно звертатися по супервізію чи іншу професійну підтримку?

Опрацювання літератури:

основна: 1-3.

додаткова: 1-3.

Тема 5. Моральні проблеми роботи психолога в особливих ситуаціях.

1. Робота з людьми в екстремальних ситуаціях і станах, її моральні ризики та проблеми.

2. Робота з важкохворими, вмираючими та їх родичами.

3. Особливості роботи з людьми, що перебувають у стані високого ризику (суїцидальні наміри, залежності).

4. Психологічна допомога в ситуаціях насильства, травми та горя.

Запитання для самоконтролю:

1. Які моральні виклики виникають у психолога під час роботи з людьми в екстремальних ситуаціях або станах?

2. У чому полягає етична специфіка роботи з важкохворими, вмираючими та їх близькими?

3. Які моральні аспекти слід враховувати при наданні допомоги людям із суїцидальними намірами або залежностями?

4. Як забезпечити етичність та психологічну безпеку під час роботи з постраждалими від насильства, травми чи втрати?

5. Чому важливо дотримуватись професійних меж і самозахисту психолога в умовах високого емоційного навантаження?

Опрацювання літератури:

основна: 1-3.

додаткова: 1-3.

Тема 6. Етичні принципи та засади психодіагностичного дослідження.

1. Етичні засади науково-дослідної діяльності.

2. Психодіагностика в дитячій практиці: етичні особливості роботи з дітьми та їхніми батьками.

3. Етичні межі інтерпретації результатів: уникнення ярликів і стигматизації.

4. Взаємодія з іншими фахівцями під час проведення дослідження.

Запитання для самоконтролю:

1. Які етичні принципи повинні дотримуватись психологи у процесі науково-дослідної діяльності, пов'язаної з психодіагностикою?

2. Які особливі етичні вимоги висуваються до проведення психодіагностики в дитячій практиці, зокрема щодо взаємодії з батьками?

3. Чому важливо уникати стигматизації та навішування ярликів під час інтерпретації результатів психодіагностики?

4. У яких випадках та на яких умовах допустима передача результатів психодіагностичного обстеження іншим фахівцям?

5. Як забезпечити баланс між об'єктивністю результатів дослідження та етичною чутливістю до індивідуальних особливостей клієнта?

Опрацювання літератури:

основна: 1-3.

додаткова: 1-3.

ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Завдання 1.

Надайте відповідь на 3 питання.

1. Як формувалися засади психотерапевтичного впливу на ранніх етапах розвитку людського суспільства? 2. Опишіть зв'язок психотерапії з релігією. 3. Як співвідносяться між собою психотерапія і психіатрія? 4. Розкрийте передумови виникнення науково психотерапії. 5. Чому психоаналіз посідає чільне місце в систем психотерапевтичних напрямів і шкіл? 6. Охарактеризуйте основні груп психотерапевтичних шкіл і напрямів. 7. Розкрийте особливості шкіл психоаналітично психотерапії. 8. Охарактеризуйте базові терапевтичні принципи (установки). Чи можна серед них виокремити основний? Якщо так, то на які підставі? 9. Як співвідносяться мета і завдання психотерапії? 10. Які основні етапи розвитку психотерапії в ХХ столітті та які їхні ключові відмінності? 11. Як феноменологія і екзистенціалізм вплинули на розвиток психотерапевтичних підходів? 12. В чому полягає роль терапевтичного альянсу в психотерапевтичному процесі? 13. Як культурний контекст впливає на психотерапевтичні методи і підходи? 14. Як оцінюється ефективність психотерапії і які підходи застосовуються для її вимірювання? 15. Яким чином психотерапія адаптується до сучасних викликів, таких як технологічний прогрес і віртуальна комунікація? 16. Як відбувається інтеграція різних психотерапевтичних підходів у мультидисциплінарних командах? 17. Чому супервізія є важливою складовою підготовки та професійного розвитку психотерапевтів? 18. Яке значення має етика в психотерапії та як забезпечується її дотримання? 19. Як різні психотерапевтичні підходи працюють з поняттям несвідомого? 20. Яким чином когнітивно-поведінкова терапія відрізняється від психодинамічного підходу?

Завдання 2.

Надайте відповідь на 3 питання.

1. Визначте найважливіші компетенції психотерапевта. 2. Опишіть образ «ідеального» психотерапевта. 3. Як особистісні якості заважають успішній психотерапевтичній діяльності? 4. На чом ґрунтуються психотерапевтичні зміни? 5. З якою метою практикують психотерапевтичний семіозис? 6. Розкрийте сутність принципів аналізу дискурсу в психотерапії. 7. Чом психотерапевта визначають як суб'єкта пансеміотичної активності? Розтлумачте це поняття. 8. У чом ґрунтується метод ампліфікації? 9. Розкрийте терапевтичні властивості метафори. 10. У чом ґрунтується метафорична комунікація? З якою метою її застосовують у психотерапії? 11. Етика професійної діяльності психолога.

Завдання 3.

Ознайомитися з навчальним відеоматеріалом. Здійснити пошук та аналіз двох етичних кодексів (вітчизняного та/або міжнародного рівня),

провести їх порівняльний аналіз. За підсумками виконаної роботи підготувати есе з критичним осмисленням спільних і відмінних рис, а також практичної значущості положень кодексів для професійної діяльності психолога.

https://www.youtube.com/watch?v=xVZ_D0zhu-Q

Є СЕНС говорити про етичний кодекс психолога.

Завдання 4.

Створіть презентацію на одну з тем.

1. Історія виникнення психодинамічної психотерапії. 2. Загальні положення психодинамічної психотерапії. 3. Структура особистості за З. Фрейдом. Походження і функції окремих структур особистості. 4. Трансфер. Контрансфер. Опір. 5. Поняття та сутність психоаналізу. 6. Суть клієнт-центрованої психотерапії. 7. Умови психотерапевтичного контакту за Роджерсом та особливості комунікації. 8. Техніки клієнт-центрованої психотерапії. 9. Суть індивідуальної психотерапії А. Адлера. 10. Особливості первинного діагностування клієнта.

Завдання 5.

Надайте відповідь на 3 питання.

1. Чи відрізняється класичний психоаналіз від інших форм психодинамічної терапії? 2. Дайте визначення психоаналітичного сетингу. Яким він буває? 3. Укажіть вимоги до пацієнта в класичному психоаналізі. 4. Охарактеризуйте погляд З. Фрейда на причини неврозів і психологічних проблем особистості. 5. Чи визначається типологія проблем у психоаналізі? 6. Визначте критерії закінчення терапії у психоаналізі. 7. Охарактеризуйте основні феномени психоаналітичного процесу. 8. Дайте визначення психологічного захисту. Які психологічні захисти властиві вам особисто і добре знайомі вам людям? 9. Розкрийте сутність нарцисизму. Яки він буває? 10. Охарактеризуйте стадії розвитку особистості з З. Фрейдом. Які проблем можуть спричинити порушення на кожній зі стадій? 11. Які відмінності етичного кодексу психоаналітичної асоціації, від інших етичних кодексів?

Завдання 6.

Переглянути відео, опрацювати, (користуватись можна будь якими джерелами інформації).

1. Три хвили когнітивно-поведінкової психотерапії, написати есе.
2. Які три хвили когнітивно поведінкової психотерапії? Зробіть огляд кожної хвили. Що таке автоматичні думки? Глибинні переконання це...
Заповніть таблицю (Ваші події, думки, емоції).

Відео <https://www.youtube.com/watch?v=ZrNjfGld1m0&t=1925s>

Три хвили когнітивно-поведінкової психотерапії

Подія	Думка	Емоція

Завдання 7.

Надайте відповідь на три питання.

1. Охарактеризуйте моделі психологічної допомоги і відмінності між ними.
2. Як відбувається формування гештальтів у процес задоволення потреб особистості?
3. Що таке «уявні ігри», охарактеризуйте їх. Для чого вони потрібні? Як від них можна відмовитися?
4. Виділіть головні відмінності в захисних механізмах у межах психоаналітичної теорії і гештальт-терапії.
5. Чому незакінчений гештальт може стати причиною психологічних проблем?
6. Сформулюйте уявлення про психологічний захист у гештальт терапії.
7. Як можна контролювати міжособистісні стосунки з допомогою прохань і вимог?
8. Який принцип роботи характерний для психотерапевтичної роботи в Гештальті?

Завдання 8.

Надайте відповідь на 3 питання.

1. Охарактеризуйте сутність екзистенціального підходу в психотерапії.
2. У чом полягає специфіка дазейн-аналізу?
3. Чом дазейн-аналі біль поширена у психіатрії, ніж роботі з психічно нормальними людьми?
4. Який зміст Ж. Бата вкладав у поняття «еротика»?
5. Розкрийте сутність досвіду-межі.
6. Який терапевтичний потенціал може мати подорож на край людських можливостей?
7. Як ви можете пояснити певні заперечення психотерапевтичної допомоги екзистенціально парадигмою трактування людської природи?
8. Екзистенційна терапія та поняття смислу. Логотерапія В. Франкла.

ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

H. CURRENT AND FINAL EVALUATION / ПОТОЧНЕ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

Складові поточного контролю результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти	Форма підсумкового контролю			
	екзамен		залік	
	за формами навчання		за формами навчання	
	денна	заочна	денна	заочна
Поточний контроль				
Знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях	20	20	-	-
Виконання модульних контрольних робіт	10	10	-	-
Виконання і захист завдань самостійної роботи	10	10	-	-
Професійні комунікації за компонентом	5	5	-	-
Наукова робота за компонентом	5	5	-	-
Підсумковий контроль				
	50	50	-	-
УСЬОГО	100	100	-	-

Результати контролю знань слугують основним показником, за яким оцінюється робота окремого здобувача, академічної групи, курсу.

Контроль знань здійснюється у вигляді:

- 1) поточного контролю знань ;
- 2) підсумкового контролю знань .

Поточний контроль знань здобувача є невід'ємною частиною всього навчального процесу і засобом виявлення ступеню засвоєння здобувачем програмного матеріалу.

Підсумковий контроль результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти

1. На екзамені оцінюванню підлягають:

- володіння категоріальним апаратом, фаховою термінологією та теоретичними знаннями;
- вміння демонструвати практичні навички при розв'язуванні задач, вирішенні ситуацій;
- вміння продемонструвати креативність та системність знань, володіння сучасними методами, методиками при вирішенні практичних питань.

2. Загальна підсумкова оцінка вивчення освітнього компоненту з підсумковим

контролем у формі екзамену складається із суми результатів поточного та підсумкового контролю, яка фіксується в екзаменаційній відомості. Якщо за результатами екзамену здобувач вищої освіти набрав менше 30 балів, вважається, що він не склав екзамен. В цьому випадку підсумкова оцінка складається лише з результатів поточного контролю, яка і фіксується в екзаменаційній відомості.

3. Здобувачі вищої освіти, які за сумарним результатом поточного і підсумкового контролю у формі екзамену набрали від 21 до 59 балів (включно), після належної підготовки мають право повторно скласти екзамен.

Перескладання екзамену з дисципліни дозволяється двічі (вдруге – комісії). У загальному підсумковому оцінюванні рівня результатів освітньої діяльності цих здобувачів вищої освіти враховується результат поточного контролю рівня знань, умінь та навичок.

Здобувачі вищої освіти, які за сумарним результатом поточного і підсумкового контролю у формі екзамену набрали менше 21 бала, не допускаються до повторного складання екзамену.

Вони повинні вивчати освітній компонент за індивідуальним графіком у формі додаткової індивідуально-консультативної роботи, після чого здобувач вищої освіти допускається до перескладання екзамену.

Зміст даного пункту розповсюджується на здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання.

4. Порядок повторного проходження контрольних заходів та повторного вивчення освітнього компоненту регулюється Положенням про порядок повторного проходження контрольних заходів та повторного вивчення дисципліни.

Освітній процес в Університеті відбувається за такими формами:

- 1) навчальні заняття;
- 2) самостійна робота;
- 3) практична підготовка;
- 4) контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять в Університеті є:

- 1) лекція;
- 2) лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне, факультативне заняття;
- 3) контактне заняття;
- 4) консультація.

Лекція – це основна форма проведення навчального заняття, що є логічно довершеним, науково обґрунтованим і систематизованим викладом певного наукового чи науково-методичного питання, ілюстрованим за

необхідності засобами наочності та демонстрацією результатів досліджень.

Лекція покликана формувати у здобувачів вищої освіти основи знань з певної наукової галузі, а також визначати напрям, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять і самостійної роботи здобувачів вищої освіти з відповідного освітнього компонента.

Лекція повинна охоплювати все нове, що є в законодавчих та інших нормативно-правових актах, у фаховій і навчальній літературі, висвітлювати динаміку змін та актуальні проблемні питання. У процесі викладення лекційного матеріалу можуть використовуватися результати науково-дослідної роботи лектора і викладачів кафедри, лекція повинна мати проблемний характер.

Практичне заняття – це організаційна форма навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень освітнього компонента і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом виконання практичних завдань.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти – це форма організації освітнього процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачами вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Метою самостійної роботи є засвоєння в повному обсязі освітньої програми і послідовне формування у здобувачів вищої освіти самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця.

У ході самостійної роботи здобувачів вищої освіти має перетворитися на активного учасника освітнього процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі.

Самостійна робота – основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача вищої освіти, визначається навчальним планом і становить, як правило, не менше як $1/3$ і не більше як $2/3$ загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретного освітнього компонента.

Науково-дослідницька робота – це форма організації наукової та дослідницької роботи здобувачів вищої освіти, за якої вони залучаються до активної самостійної (або під керівництвом викладача) науково-дослідницької діяльності для формування наукового світогляду, розвитку науково-дослідних умінь, навичок творчого вирішення практичних завдань; це форма сприяння молодим дослідникам в опануванні методології та методів наукового пошуку.

Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти в Університеті відбувається за трьома основними напрямками: науково-дослідницька робота в освітньому процесі; науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти у позанавчальний час; науково-організаційні заходи – конференції, конкурси, олімпіади та ін.

Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти у освітньому процесі є обов'язковою і визначається навчальними планами і робочими навчальними планами (спеціальні лекційні курси з основ наукових досліджень, різні види навчальних занять з елементами наукових досліджень тощо).

Виконання науково-дослідницької роботи у процесі вивчення освітніх компонентів відбувається за умов оптимального співвідношення репродуктивних і творчих завдань, індивідуальних і колективних форм організації процесу навчання, максимального насичення занять ситуаціями спільної творчої діяльності.

Науково-дослідницька робота здобувачів вищої освіти у позанавчальний час є ефективним засобом об'єктивного вияву обдарованої студентської молоді, реалізації її творчих здібностей, стимулювання потреби у творчому оволодінні знаннями, активізації навчально-пізнавальної діяльності.

Індивідуальне завдання – одна з форм самостійної роботи здобувачів вищої освіти, яка передбачає створення умов для якнайповнішої реалізації творчих можливостей здобувачів вищої освіти і має на меті поглиблення, узагальнення і закріплення знань, які здобувачі вищої освіти одержують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

До індивідуальних завдань належать такі: підготовка рефератів, есе, виконання розрахункових, графічних робіт, аналіз практичних ситуацій, підготовка реферативних матеріалів із фахових публікацій, власні дослідження до конференцій, участь в олімпіадах тощо.

Види індивідуальних завдань, терміни їх видачі, виконання і захисту встановлюються кафедрою.

Індивідуальні завдання виконуються здобувачами вищої освіти самостійно з одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Допускаються випадки виконання робіт з комплексної тематики кількома здобувачами вищої освіти.

Результати роботи в семестрі оцінюються за 100 бальною системою з подальшим переведенням у 4-бальну та систему ECTS за наступною шкалою:

Розподіл балів, які отримують здобувачі денної форми навчання:

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

В т.ч.: 20 (8*1,35) балів - знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях систематичність та активність роботи на практичних заняттях ; 10 (8*0,65) балів - виконання завдань для

самостійної роботи відповідної теми;
10 балів (2*5) модульні
контрольні роботи
5 балів науково-дослідницька
робота
5 балів професійні комунікації за
компонентом

Усього 50 балів за поточний
контроль.

Розподіл балів, які отримують здобувачі заочної форми навчання

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

T1, В т.ч.: 10 балів (4*2,5)

- знання, уміння та навички, продемонстровані на аудиторних заняттях
систематичність та активність роботи на семінарських заняттях ; 20 балів -
виконання і захист завдань для самостійної роботи;

10 балів (2*5) модульні контрольні роботи
5 балів науково-дослідницька
робота
5 балів професійні комунікації за
компонентом

Максимальна кількість балів за поточним контролем складає 50 балів.

Критерії оцінювання відповіді на семінарських
заняттях

Оцінка «відмінно»

Відповідь здобувача базується на самостійному творчому мисленні.
Знання питання, належне висвітлення питання, вміння скласти тезисний план
відповіді і вміло користуватись понятійним апаратом. Відповідь грамотно та
логічно побудована. Здобувач без зволікань дає відповідь на основні та
додаткові питання. Програмний матеріал засвоєно повністю. Ґрунтовні знання
першоджерел, нормативно - правових актів, вміння робити узагальнення та
висновки, використовуючи додаткову літературу.

Оцінка «добре»

Відповідь здобувача базується на самостійному аналізі даного питання.
Належні знання структури тексту, висвітлення матеріалу - грамотно по суті.
Добре засвоєння програмного матеріалу, володіння навичками і засобами
виконання практичних завдань. Можливі несуттєві неточності в поясненні
деяких не основних питань. Знання першоджерел, нормативно-правових актів

та іншої літератури.

Оцінка «задовільно»

Відповідь здобувача ґрунтується на рівні репродуктивного мислення. Слабкі знання структури курсу, допускає помилкові тлумачення термінів, формулювань. Спостерігається порушення послідовності у висвітленні питання. Засвоєно лише основну частину програмного матеріалу. Не достатньо володію знаннями понятійного апарату, нормативно-правового матеріалу, навичками узагальнення та висновків.

Оцінювання семестрової роботи студента здійснюється в межах 100 балів.

Результати роботи в семестрі оцінюються за 100 бальною системою з подальшим переведенням у 4-бальну та систему ECTS за наступною шкалою:

Оцінка за шкалою, що використовується в ДУЕТ	Оцінка за національною шкалою	Оцінка у формі заліку (для вибіркових дисциплін)	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	Відмінно	зараховано	A
80-89	Добре	зараховано	B
70-79			C
66-69	Задовільно	зараховано	D
60-65			E
21-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано — з можливістю повторного складання заліку	FX
0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано — з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ

1. Психотерапія це....
2. Частина етичних принципів психолога\психотерапевта...
3. Що НЕ входить до покарання психолога\психотерапевта, за не етичні дії? Згідно з етичним кодексом.
4. Етичний кодекс психолога\психотерапевта – це документ, який регламентує діяльність лише:
5. Етичні дилеми у практиці психолога\психотерапевта – це:
6. При яких обставинах психолог\психотерапевт може розголошувати зміст сесії (у психологів консультації), без відома клієнта.
7. За яким автором структуру особистості складають: персона, Его, Аніма, Анімус, самість:
8. Засновником методу словесних асоціацій був:
9. Основу колективного несвідомого, за Юнгом, становлять:
10.несвідоме перенесення раніше пережитих почуттів і ставлень, що проявлялися до однієї особи, зовсім на іншу особу — в тому числі і на психотерапевта в ході сеансу психотерапії.
11. Екзистенціалісти розуміють під цим поняттям - упорядкування дійсності і спосіб, завдяки якому буття може стати доступним сутності:
12. Який напрям терапії відстежує автоматичні думки, та корегує їх?
13. Психоаналіз відрізняється від інших форм розмовної терапії....
14. Назвіть техніки, що використовуються в логотерапії:
15. Визначить дві фундаментальні антропологічні характеристики людського існування за Франклом:
16. Психотерапевтичний напрям, оснований на аналізі індивідуального буття людини, яке терапевт розглядає як термінальну цінність:
17. Неврози, породжені втратою сенсу життя:
18. Жорж Батай вказував на дві протилежні тенденції, що керують людиною- жагучу пристрасть і раціональну турботу про майбутнє.
19. Реалізація принципу консультування у рамках позитивної психотерапії означає передачу клієнту функцій психотерапевта.
20. Що таке професійна етика і які її основні функції в діяльності психолога?
21. Чим відрізняються поняття професійна етика та професійний етикет?
22. Які історичні та культурні передумови сприяли формуванню професійної етики?
23. Назвіть і охарактеризуйте основні етичні принципи діяльності психолога.
24. Яку роль відіграють професійні психологічні організації у підтримці етичних стандартів?
25. Що включає в себе культура професійного спілкування психолога?
26. Яке значення має етична позиція психолога на етапі планування дослідження?

27. Які етичні аспекти необхідно враховувати під час збору емпіричних даних?
28. Чому важлива коректність інтерпретації даних з точки зору етики?
29. Які морально-етичні принципи слід дотримуватися при публікації результатів дослідження?
30. Що таке гіперопіка клієнта, і чому вона є етичною помилкою?
31. Які наслідки може мати самоствердження психолога під час консультації?
32. Чому важливо дотримуватися балансу між природністю і професійністю у поведінці психолога?
33. Чим є багаточасова консультація з етичної точки зору?
34. Як розпізнати і етично опрацювати явища переносу та контрпереносу?
35. Що таке «криза розчарування» у професійному розвитку психолога, і як її подолати?
36. Назвіть основні методи профілактики професійного вигорання.
37. Як особисті переконання психолога можуть впливати на його етичну поведінку?
38. Які етичні труднощі виникають при роботі з клієнтами у стані високого ризику (суїцид, залежність)?
39. У чому полягає етична специфіка психологічної допомоги постраждалим від насильства, травми, горя?
40. Які етичні обмеження повинен враховувати психолог під час інтерпретації результатів психодіагностичного обстеження, щоб уникнути ярликів і стигматизації клієнта?
41. Які особливості етичної взаємодії психолога з дітьми та їхніми батьками під час проведення психодіагностики в дитячій практиці?

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна:

1. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Професійна етика психолога : навч.-практ. посіб. Київ: ФОП Гуляєва В.М., 2019. 204 с
2. Яблонська Т. М. Питання професійної етики у підготовці майбутніх психологів. Теорія і практика сучасної психології: реалії й перспективи: зб. Матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф., Київ, 31 жовтня 2019 р. Київ : Міленіум, 2019. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u175/zbirnik_materialiv_konferencii.pdf#page=144
3. Яблонська Т. М., Булатевич Н. М. Етичні виміри діяльності психолога в практиці психологічного консультування. PSYCHOLOGICAL JOURNAL. 2018. No5 (15). С. 237-251.

Додаткова:

1. Каліна Н. Ф. Психотерапія : підручник : [для студентів ВНЗ] / Н. Ф. Каліна ; М-во освіти і науки України. - Київ : Академвидав, 2010. - 280 с
2. Бургонська С. В. Довіра в діаді "психотерапевт-клієнт" у просторі сучасних інтернет технологій [Електронний ресурс] / С. В. Бургонська // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ф-т соціології, Ф-т психології. – Київ, 2015. - № 2. - С. 11-18. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2015_2_4
3. Керученко О. С. Цивільно-правова характеристика договору про надання психологічних (психотерапевтичних) послуг [Електронний ресурс] / О. С. Керученко // Право і суспільство. - 2017. - № 1(2). - С. 64-68. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2017_1\(2\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2017_1(2)_15).